

Osnovna šola heroja
Bračiča-Tržič

STEZICE

posebna izdaja ob
20 letnici
šolskega glasila

Znamenja in kozolci na polju pod vasjo Brezje

Ob 20-letnici glasila S T E Z I C E
tudi to številko posvečamo ljudskemu
izročilu in z njo nadaljujemo temati-
ko prejšnje. Pesnim Dorce Kraljeve,
tržiške ljudske pesnice, sledi prikaz
dela življenja in ustvarjanja ljudi v
vaseh našega šolskega okoliša.

Gradivo, ki smo ga zbrali, smo pred-
stavili na razstavi z naslovom SPOŠ-
TUJMO LJUDSKO IZROČILO za kulturni
dan šole.

V tej številki je le del zbranega.

Uredništvo Stezic

Zbirali, zapisovali, prebirali, fotografirali smo zanimivosti v vaseh in naseljih, ki sodijo v naš okoliš. Zanimalo nas je življenje prve polovice tega stoletja do druge svetovne vojne.

Spoznali smo le del življenja ljudi v tem času.

Ogledovali smo si starejše hiše, gospodarska poslopja, cerkvene stavbe, šole. Poizvedovali smo, kje so bile kmetije, katere so se ohranile še v današnji čas; katere obrti so bile značilne za naše vasi, kako so si ljudje služili kruh.

Povpraševali smo o navadah ob delu in prazničnih dneh.

Tako smo dobili zanimiv seznam lepih domačih imen; zanimivih kmečkih, kajžarskih in bajtarskih hiš; pregled kmečkih peči in poizvedeli, kje so se ohranile še črne kuhinje.

Občudovali smo smisel vaških ljudi za oblikovanje svojih domov in gospodarskih poslopij.

Ob tem smo opazili veliko drobnih lepot; to so: izrezljana vrata, kamniti portali, mnogi med njimi so iz zelenega - perاشkega - kamna, okovana okna.

Na poljih pa slikovite kozolce.

Na naših fotografijah bodo tako ostali v spominu stari kmečki domovi, ki jih bodo kmalu zamenjale nove hiše.

Delo, navade, običaji ljudi v naši preteklosti se odražajo v ljudski pesmi.

Ob delu so peli, po končanem delu pa dostikrat zapeli in zaplesali. Zadovoljnim ljudem je igral vaški harmonikar. Ni bilo vasi, ki ne bi imela veselih pevcev in vaškega godca.

BOGATA LJUDSKA UMETNOST NAM ODKRIVA NAŠO PRETEKLOST

Večkrat se sprašujem, kaj je umetnost. Čeprav ne morem poudariti ene same razlage o tem, se mi brž odkrije, kako pomembna je v življenju. Če si poskušam zamisliti svet brez nje, svet brez iger in povesti, brez petja in glasbe, brez slik in okrasja na predmetih, ki jih uporabljamo v vsakdanjem življenju - tak svet bi bil pust in prazen.

Ljudje so peli, plesali, ustvarjali že pred tisoč in več leti. Slike v votlinah nam kažejo ljudi, ki so peli in plesali. Zazdi se mi, da je slika človekovo prvo izražanje misli. Ljudje so s sliko kazali svoje zanimanje za svet, veselje in žalost nad pojavi v naravi, odsev svojih občutij. Slika je pesem, ki jo vidimo. Najbrž nikoli ne bomo izvedeli, kdaj je človek prvič zapel ali zaplesal ali začel pripovedovati o dogodkih, ki so ga vznemirili. Človekov duh se je razvijal, z njim se je razvijala tudi umetnost. O tem nam pričajo ljudske pesmi, pripovedi, plesi, poslikane panjske končnice. Potem se je razvilo slikarstvo, kiparstvo, ljudska glasba in bogato slovstvo. Umetnost so usmerjali najrazličnejši dogodki: vojne, tlačanstvo, cerkev. Napredek, ki je vplival na ljudstvo. Umetnost nam sliko življenje ljudstva, izpoved njegovega trpljenja in hrepenenja, boj za lepše življenje.

Tako se je razvila in se še vedno razvija bogata ljudska umetnost. Ko vse umetnine, ki jih je ustvarilo ljudstvo, združimo, nastane pred nami nekakšna zgodba, ki priča o življenju ljudi v naši preteklosti, njihov boj za kruh, za obstanek.

Marjana Laibacher, 8.6

Pri Anžičku v Bistrici, okenski okviri so iz zelenega
peroškega kamna, okna z železnimi „gautri“

KMEČKE PEČI IN STARE SKRINJE V BISTRICI:

Dežman: pr' Tomaževc
Pod gradom 3
Kmečka peč: stara 15 let

Istenič:
Pod gradom 5
Kmečka peč: stara 60 let
Stara skrinja : stara 120 let

Košir: pr' Pristavnik
Pot na Bistriško planino 17
Kmečka peč: stara 50 let
Skrinja: stara 150 let
Znamenje sv. Jurij: staro 50 let

Mokorel: pr' Učešč
Bistrica 6
Kmečka peč: stara 100 let
Tri skrinje: stare 100 let

Pogačar: pr' Šarnek
Pot na Bistriško planino 21
Kmečka peč: stara 30 let

Primožič: pr' Ritan
Bistrica 2
Kmečka peč: stara 20 let

Stritin: pr' Tomeln
Begunjska cesta 28
Kmečka peč: stara 200 let

Katja Mokorel in
Vesna Vasilič, 6.a

NEKATERE STAREJŠE DOMAČIJE V BISTRICI

Pr' Jesn

Verjetno so včasih gojili precej česna. Hiša je stara okoli 300 let. Večkrat je bila že obnovljena. Mimo nje je vodila prometna pot. Pred vojno so se ukvarjali predvsem s kmetijstvom. Imeli so tudi nekaj gozda. Ker so vsa dela opravljali ročno, je bilo potrebno veliko delovne sile. Imeli so tudi eno deklo. V tej hiši sta se menjala dva priimka, Valjavec in Košir. Domače ime pa je ostalo nespremenjeno.

Pr' Šijarj

Že prej se je hrib, na katerem stoji hiša, imenoval Šija. Zgrajena je bila leta 1901. Pred vojno je bil oče čevljar, mama pa je gospodinjila. Ko je bil oče med 1. svetovno vojno pri vojaki, je morala hoditi po vasi pomagat, ker drugače niso imeli nobenega dohodka. Hiša je bila tudi nekajkrat obnovljena. Tam živijo Paplarjevi.

Pr' Ritan

To je nekakšen vzdevek. Bila je obnovljena pred okoli 25 leti. Pred vojno so se ukvarjali s poljedelstvom. Imeli so tudi gozd in sadovnjak. Nekaj zemlje pa so imeli v najemu. Tam živijo Primožičevi.

Pr' Stritih

Hiša je stara 73 let. V njej je bila krojaška obrt. Imeli so pravo delavnico in izložbo. Bilo je tudi dosti prometa. Kdor je šel mimo, se je ustavil, pogledal izdelke ali celo poklepetal s krojačem.

Pr' Martink

Pradedu je bilo ime Martin. Hiša je stara 90 let. Pred vojno so se preživljali s kmetijstvom, imeli so tudi nekaj gozda. Pri hiši je bila še pastirica. Hiša je bila že tudi obnovljena. Tam je bila trgovina s čevlji. Tam živijo Koširjevi.

Pr' Pristavnk

V davnih časih je bila to prištava gutenberških graščakov. Hiša je bila večkrat obnovljena. Pred vojno so se ukvarjali s kmetijstvom. Imeli so tudi nekaj gozda. Po vojni pa so jim veliko zemlje vzeli. Tam živijo Koširjevi.

Vida Godnov,
Barbara Bertancelj in
Simona Paplar, 7.c

Sem Bistrčan,
vozim v Kranj,
vsak ponedeljk
in tržn¹ dan.

Kolkor dobim,
vse naložim,
da za nedeljo
kaj ulovim.

Moj konj vse je,
kot s trte je,
da se sam čudim
ino ljudje.

Pride pomlad,
hočem orat.
Brano in seme
moram iskat.

Bistrčani!

Takih nič ni!

Daleč okoli,
kakor smo mi.

Vojteh Kurnik,
tržiški ljudski pesnik

O MLINU V BISTRICI

Sandi Valjavec iz Bistrice mi je pripovedoval:

Lastnik žage je bil moj oče Aleksander Valjavec. Tri hiši je bilo domače ime pr' Žaj, ime je izviralo od žage.

Poleg žage smo imeli še mlin. Prvi mlin je bil zgrajen leta 1859. Melišče je imelo dva kamna in dve mliniski kolesi, ki sta bili veliki 3,5 m. Bili sta leseni in imeli sta kovinsko os. Leta 1879 so mlin obnovili. Dodali so en mliniski kamen, dve mliniski kolesi in stope. S stopami so čistili ječmen, proso, ješprenj. Leta 1929 je bil mlin zaradi povodnji opuščen. Naslednje leto so iz opuščenega mlina prenovili žago, ki je obratovala do 1949. leta. Dolga je bila 32 m in široka 7 m. Žagali so hlode, dolge največ po 16 m. Žago je sestavljalo: žagarsko kolo, voz za hlode, enorezna in dvorezna žaga "venecijanka", kolo za premikanje voza, mehanizem za zaganjanje koles, rake, korito za vodo, mreža za vodo /zaradi kamenja in rib/.

Ljudje so vozili žagat les iz Kovorja, Podbrezj, Sv. Neže, Leš, Hudega grabna, Palovič, Popovega, Križev, Pristave, Colnika in Gorič. Dela smo imeli veliko in tudi veliko koristi.

Dela, ki smo jih opravljali na žagi, so bila: priprava hlo-dov, prirezovanje desk, prodaja žaganja, vzdrževanje žage.

Beti Kuhar, 7.b

Severni del Mokrove hiše v Kovorju, okna z železnimi križi.

NEKAJERA DOMAČA IMENA V KOVORJU:

PR' ALEŠ	PR' LOBNČAN	PR' RIHART
PR' BUČK	PR' MARTINK	PR' SNARJ
PR' FILIP	PR' MEINEK	PR' ŠKRL
PR' FRČARJ	PR' MOKR	PR' ŠIRMAN
PR' GOLB	PR' MRNUČ	PR' STUMFARJ
PR' ILENK	PR' MUZIK	PR' IONČ
PR' JANC	PR' NANKA	PR' IONČK
PR' JOŠK	PR' NASTIRAN	PR' IONJ
PR' JURČK	PR' OPEROT	PR' IRLEJ
PR' KAJLARJ	PR' PADARJ	PR' VETR
PR' KOROSC	PR' PAVELK	PR' VRBAN
PR' KRESUL	PR' PESJAK	PR' VUKNARČK
PR' KUNŠT	PR' PEZDIRC	PR' ŽVAGN

ZNAČILNE STARE HIŠE, KI SO ŠE DO DANES VSAJ DELNO OHRANILE
SVOJ VIDEZ:

pr' Žvagn, pr' Vrbán, Kunštovo gospodarsko poslopje, pr' Pez-
dire, pr' Padarj, pr' Mokr, pr' Frčarj - tip trgovske hiše,
pr' Operot

OHRANJENE ČRNE KUHINJE:

pr' Mokr, pr' Operot, pr' Pezdirc

Pametna gospodinja varuje tudi sosedovo hišo ognja.

Ni grunta, da bi ga potratna gospodinja
ne zapravila.

Vsok je svoje sreče kovač, a vsak ne zna kovati.

PRI PAĐARJU V KOVORJU

Pri nas doma imamo manjšo kmetijo. Redimo eno kravo in telico.

Hiša in hlev sta skupaj, zato je stavba daljša. Z ene strani je obdana s cesto, z druge pa jo obdaja dvorišče. Ko odpreš rjava vhodna vrata, stojiš v veliki veži z mizo in polico za telefon.

Na levi je hiša s krušno pečjo in klopema. Samo stena je vmes, pa zopet stopiš v sobo z mamino posteljo. Ene stopnice vodijo v klet, druge pa v zgornji hodnik s tremi sobami, kuhinjo in straniščem.

Ko stopiš v hlev, je poleg dveh krav še zajčnik in kokošnjak. Na koncu stavbe je stelja in sodovi za namakanje sadja. V zgornjih prostorih je seno za krmo. Na lesenih tleh stoji traktor, kosilnica, obračalnik in voz.

Ob hiši je majhna hišica, v kateri stoji kotel za žganjekuho. Celo poslopje pa pazi pes, ki se ves dan poganja po dvorišču.

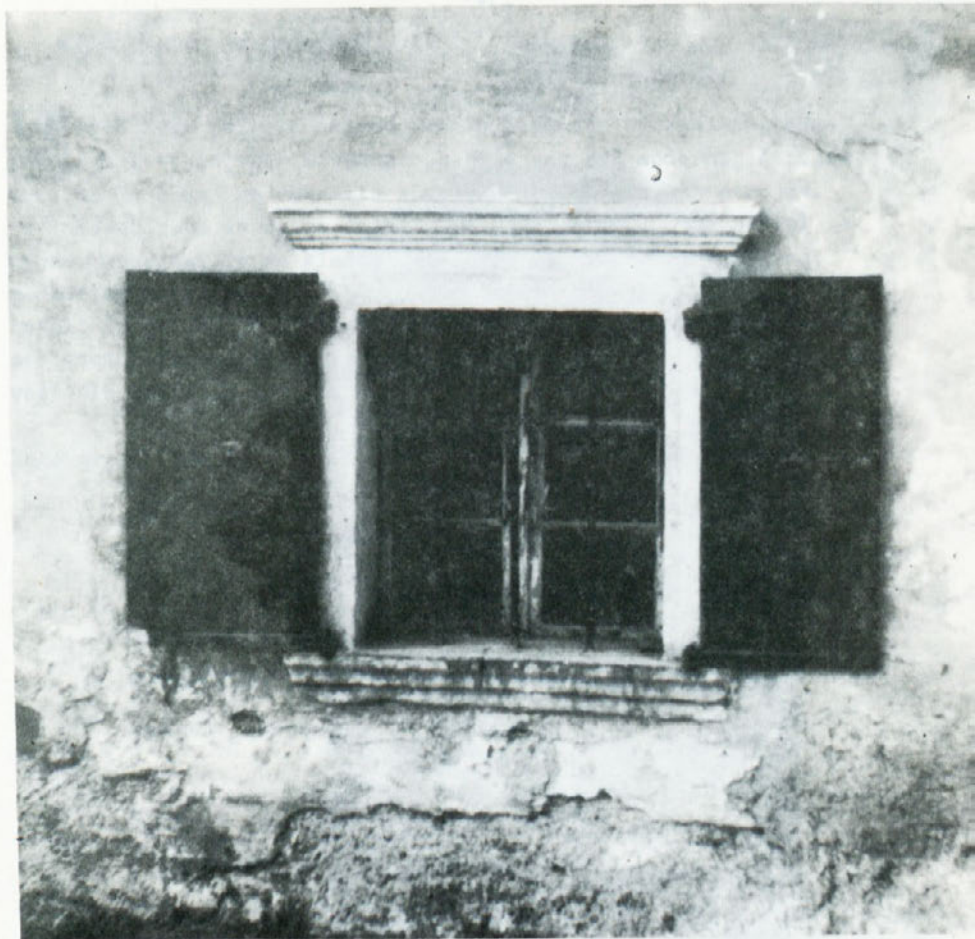
Moje veselje pa ni samo dom, ampak tudi vrt s sadnim drevjem in bližnji gozd, v katerega ob prostem času rada zahajam.

Jana Mlačnik, 6.b

Kamnit portal in lesena vrata pri Čučku v Kovorju

Okno z železnimi križi in polkni Vrbanove hiše v Kovorju

Portal bivše mežnarije v Kovorju

KOVAČNICA V KOVORJU

Pred leti je bilo največ dela s podkovanjem konj in izdelovanjem lesenih voz. Potem pa je bilo vse več modernih strojev, tako da je sedaj največ dela z vzdrževanjem delovnih strojev.

Kovač rabi za svoje delo veliko orodja, zato bom naštel le najpomembnejša. To so klešče, kladivo, sekač, brusilni stroj, električni varilni aparat in unitopni aparat. V kovačnico so prihajali in prihajajo predvsem kmečki ljudje. Med delom so govorili predvsem o gospodarstvu in kmetijstvu ter drugih rečeh, ki so povezovalle kmete in kovače.

Pogovarjal sem se z Janezom Valjavcem.

Jurij Košir, 8.c

Poslušam kovača, ki kladvo obrača
ko tolče, se krega, da daleč se zlega :
bunkati, bunkati noč ino dan.

Pri vroči tam peči, kjer ogenj žareči
železo raztaja, kovač tam razsaja :
bunkati, bunkati močni ropot.

In meh pa zapiše, da iskre razpiše,
kovač pa pritiska, da križem se bliska :
bunkati, bunkati jeklo trdo.

Pa pride nedelja kovačeva želja.
Zdaj enkrat počije, veselja kaj vžije :
bunkati, bunkati - kladvo pa v kraj.

Vojteh Kurnik,
tržiški ljudski pesnik

Kovač pri delu - v Kovorju

PEPCA ALJANČIČ, IŽNKOVA IZ KOVORJA JE PRIPovedovala

KAKO SEM HODILA V ŠTERO

Šivala je že moja mama in moja teta. Teta je šivala ročno. Jaz sem imela šivalni stroj Singer. Šivala sem perilo in moške srajce. Nisem šivala samo doma, ampak sem hodila v štero. Kdor je potreboval šiviljo, me je poklical na dom in sem tam šivala cel dan, do pezne noči. Če je bilo daleč od doma, sem tam tudi spala. Pri delu sem veliko presedela, drugače šivanje ni bilo naporno. Zaslужek ni bil velik. Plačali so mi z denarjem. Kuhali so boljše, če je bila šivilja v šteri. Ker je bilo težko za zaslужek, sem šla v štero k vsem, ki so me poklicali.

KAKO SMO SE ZABAVALI

Peleti je bilo dosti veselje. Pozimi so bile igre v dvorani. Za razne prireditve smo dekleta pletle vence iz zelenja in z njimi okrasili prireditveni prostor.

LIČKANJE KORUZE

Koruzo smo ličkali zvečer, navadno na podu. Zbralo se je več ljudi. Veseli smo bili, če je prišel kak šaljivec, ki je znal veliko pripovedovati in nam je večer hitro minil. Koruzi smo pustili po dva močnejša pera, da smo jo lahko potem povezali in obesili, da se je boljše sušila. Po delu nas je čakala malica: kruh z zaseko, mošt in sadje.

OB SMRTI

Če je kdo umrl, so ljudje mrliča pazili. Kropit je prišlo veliko ljudi. Sedeli so zraven mrliča in peli.

ČEVLJARJI

Veliko čevljarjev je delalo doma. Prve dni v tednu so delali plave, niso šli delat. Posedali so po gostilnah. Ko je bil konec tedna, so morali veliko delati. Zato so bili slabe volje.

OB ŽENITVI

Pred poroko so na sodnji pisali pismo. Doto, ki jo je imela nevesta, so vknjižili na posest ženina.

KROŠNJARJI

Krošnjarji so hodili okrog in po domovih ponujali blago. Nekaterim so rekli Dalmatinci. Nabavljali so cenejše blago. Radi so goljufali.

DEKLE, HLAPCI, DNINARJI

Dekle so imeli veliki kmetje, hlapcev je bilo manj. Če se niso mogli preživljati na mali kmetiji, so hodili delat k večjim kmetom, na dnino /v tarbeh/. Bilo je skromno življenje, veliko je bilo treba varčevati.

april

Jožefa Aljančič je bila letos stara 30 let. Živi v Domu Petra Uzarja v Bistrici.

Tam sem jo tudi obiskala in se pogovarjala z njo.

Andreja Blažič, 8.b

Če januarja ni snega, ga april doda.

Sveti Valentin prinese ključ od korenin.

O svetem Vid se noč in dan vid.

Sv. Vid je češenj sit.

Če bo maja lepo, bo dobro za kruh in seno.

Lesen pod - del gospodarskega poslopja v Kovorju

KAKO SO ŽIVELI V VASI KOVOR

Obdelovali so zemljo, ukvarjali so se z različnimi obrtmi; bili so šuštarji, krojači, šivilje, gostilničarji, trgovci, "tarbeharji" /dninarji/, "furmani". Bognar je bil en sam. Golba. Izdeloval je kmečke vozove in kolesa.

Zelo malo jih je služilo kruh v tovarni v Tržiču. Kmečka dekleta in gospodinje so dvakrat na teden nosile na trg v Tržič, kar so pridelali doma. Največ mleko, jajca, zelenjavo, ajdovo moko; od sadja pa zgodnje hruške, špinglne, mrgolinke, češnje, vamberne /hruške/.

Samo od kmetije so živeli: pr'Mokr, pr'Trdin, pr'Kragul, pr'Mrtink, pr'Žvagn, pr'Korošč, pr'Padarj.

Od obrtnikov je bilo največ "šuštarjev". S čevljarstvom so se preživljali: pr'Metnek, pr'Pesjak, pr'Žbet, pr'Lubenčan, pr'Kajžarj, pr'Janc, pr'Skrl, pr'Vrben, pr'Vetr. Tudi pr'Erlah in pr'Stumfarj.

Če so se pri hiši npr. ukvarjali s čevljarsko obrtjo, so večinoma čevljarji postali še sinovi. Najdlje so čevljarili pr'Vetr. V Vetrovi čevljarski delavnici je bilo osem ljudi.

Šuštarji so poleg trdega dela znali poskrbeti tudi za zabavno življenje:

Ob nedeljah so metali "kugle" po cesti od Podbrezij do Bistrice. Če je bila ob poti gostilna, so v njej potešili žejo.

Šuštarji so bili zraven tudi pri šrangah. Te so bile največkrat kar sredi vasi.

V ponedeljkih so "lifrali" svoje izdelke. Veliko tudi v Ljubljano.

Krojači so bili Šmonovi. Kar trije so znali šivati; oče in oba sinova. Pr'Šmon se šiva še v današnjih časih.

Pr'Žbet so šivale ženske.

Pr'Filip sta bila mož in žena, ki sta šivala in so k njima nosili moški in ženske ne samo iz domače vasi, ampak tudi od drugod.

Edina šivilja, ki je hodila v štero, je bila Iženkova Pepca.

O njenem delu bomo še posebej napisali, kar je povedala učenki naše šole.

Zanimivo je, da je bilo v Kovorju kar precej gostiln: pr' Vrban, pr' Snarj, pr' Rihart in pr' Jurčk. Kar štiri so bile. Povsod so imeli zraven še zemljo, razen pr' Rihart. V gostilne so hodili največ domači ljudje, in to zvečer, ob nedeljah pa po maši. V gostilnah so se ljudje pogovorili o vsem. Tam so tudi vse izvedeli, kar jih je zanimalo. Gostilničarji niso prodajali samo pijače, ampak tudi za pod zob. Pr' Vrban so postregli z vampi, pr' Jurčk, kjer se je gostilna ohranila tudi v današnji čas, so prodajali hladna jedila: klobase s kašo, danjko, svinjsko pečenko in dober kruh. Ljudje so pili vino in frakelne šnopsa.

V vasi so bile štiri trgovine: pr' Frčarj, pr' Nastran, pr' Jurčk in pr' Rihart.

Pr' Frčarj so pekli zelo dober kruh, dvakrat na dan, lahko si ga kupil, še preden se je začela šola. To je bilo ob osmi uri. Tudi pr' Nastran so pekli kruh in ga prodajali.

Prvi trije trgovci so imeli še malo zemlje; vse delo je slonelo na domačih ramah. Trgovine so bile odprte ves dan.

Z lesno trgovino so se ukvarjali pr' Martink, pr' Smolej in Padarj. Nekaj ljudi je hodilo v "tarbeh", ker pri hiši ni bilo dovolj zemlje.

Velika kmetija je bila pr' Kunšt. Tam so izdelovali tudi opeko.

Življenje je bilo skromno in trdo.

Večkrat na leto so vas obiskali različni popotni ljudje. Krošnjarji, ti so lahko prespali na klopeh v hišah; berači in cigani, zanje je bilo mesto v hlevu.

Pr' Kunšt so se ustavljali krošnjarji in cigani.

Imeti zemljo je pomenilo imeti kruh. Želja po zemlji pa je rodila tudi tožarjenje.

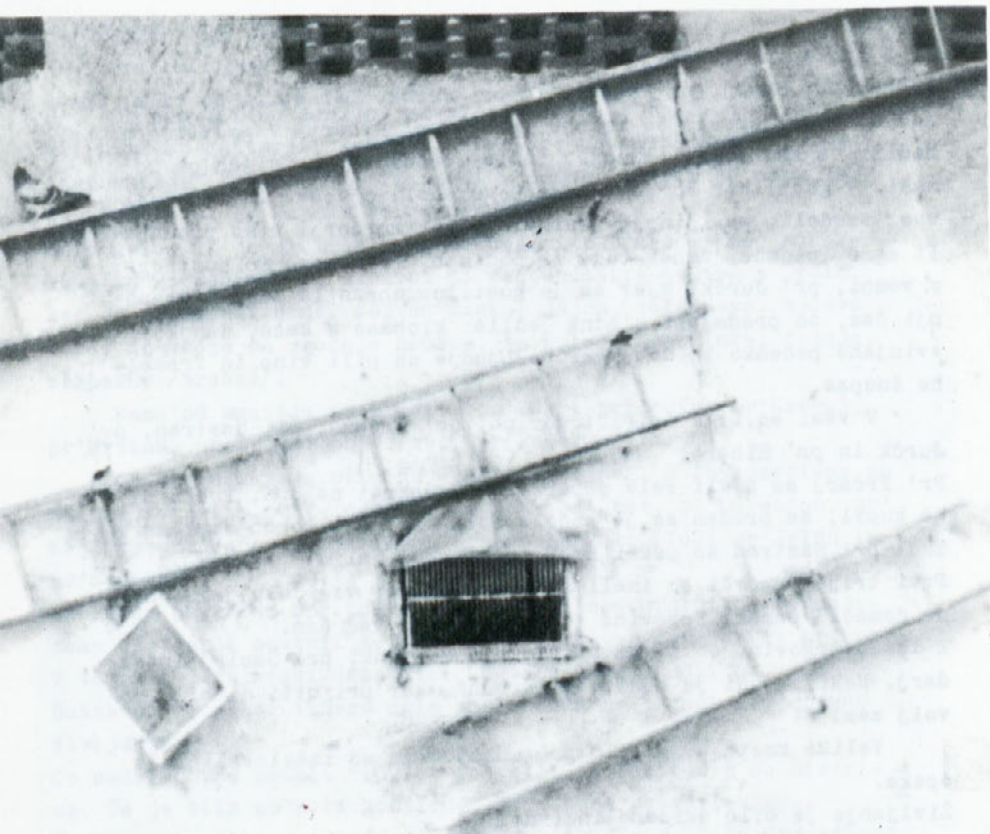
Pr'Kunšt so zaradi enega samega predpasnika izgubili velik travnik.

Poizvedovali:

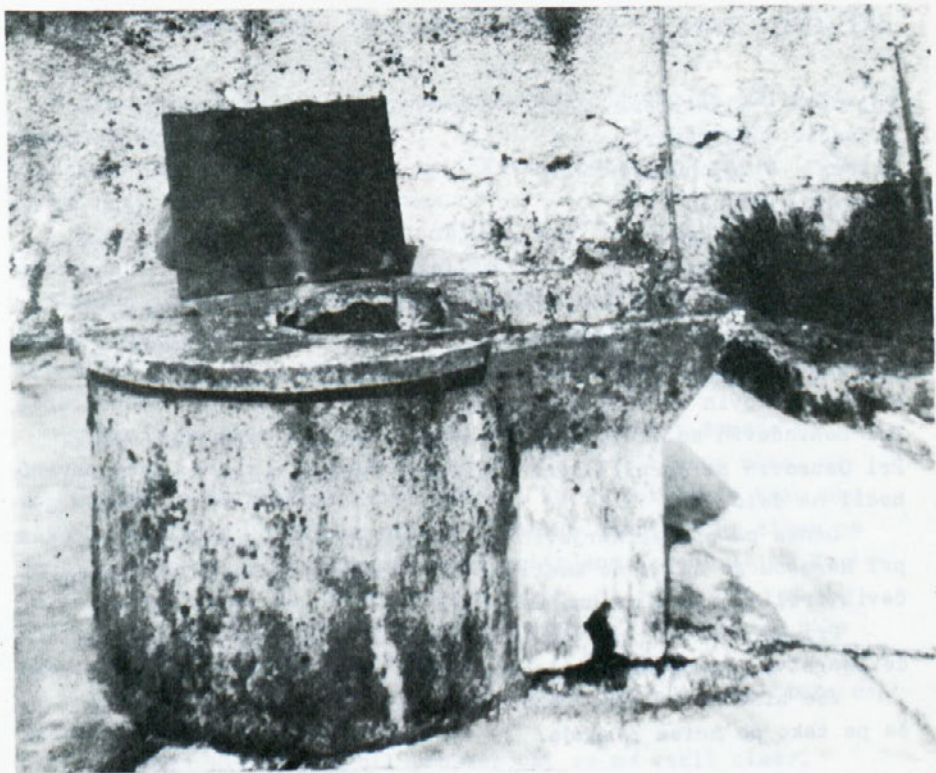
Saša Bogataj in

Polona Lertoncelj, 7.c

Pripovedoval Milan Zupan, Kunštov Milan

Pri Kunštu v Kovorju

Vodnjak pri župnišču v Kovorju

BREZOVO, DANES KOVOR

Pogačnik - Mlinarjevi
Aljančič - Hajmanovi
Šlibar - Mojcnekovi
Pušavec - Bohinčevi
Gaber - Jureševi

Pri Mlinarjevih so včasih imeli številko 3 /Brezovo/, danes pa je 50 /Kovor/. Preživljali so se z mlinom, žago in s kmetijo.

Pri Hajmanu so se preživljali s kmetijo.

Pri Mojcnekovih so bili čevljarji.

Pri Bohinčevih so imeli malo kmetijo in so se preživljali z njo.

Pri Gabrovih pa je bila žena služkinja /Mlinarjevih/, mož pa je hodil na delo.

Danes pa pri Mlinarjevih in Mojcnekovih delajo v tovarni, pri Hajmanu je še vedno kmetija, prav tako pa se tudi pri Bohinčevih preživljajo z majhno kmetijo.

Pri Mojcnekovih so včasih imeli tudi obrt. Ta obrt je bila čevljarstvo. Pri drugih hišah pa obrti na Brezovem ni bilo.

Vse hiše so kmečke, razen Mojcnekove, Mlinarjeva stara hiša pa tako po malem razpada.

Romana Bitenc, 3.b

Zjutraj se dan lovi.

Kdor mlad drejje sadi, star sadje dobi.

Malo dela, malo jela.

PRI MLINARJEVIH NA BREZOVEM

Hiša je stara, vsaj tako predvidevajo, od 250 do 300 let, točno pa nihče ne ve.

Pri hiši so se prvotno pisali Kalan, potlej pa se je "prženu" k hiši eden izmed Pogačnikov.

Hiša je bila prvotno zelo majhna, prav tako pa tudi prostori v njej. Kasneje pa so jo začeli prizidovati in tako ima že kar dolgo sedem prostorov. Ti prostori pa so: hiša, kamra, cimer, špajza, črna kuhinja, na podstrešju pa kašča in podstrešna soba. Kot vidite, so imena prostorov domača, zato je prav, da vsak prostor posebej opišem.

Torej, prostor št. ena, hiša, ki je staro ali domače ime za dnevno sobo. V njej je bila velika krušna peč, lesena miza, okrog katere so bile klopi kakor piščeta okoli koklje, v kotu nad mizo je bil križ, v stenah so bile stenske omarice, na strop pa je bila z dvema železnima drogovoma pritrjena lesena lata. To lato so uporabljali, če je bilo slabo vreme, da zunaj niso mogli sušiti, ali pa če so perilo hitro potrebovali. /Zraven je bila peč, zato se je hitro posušilo./

Iz hiše so vodila vrata v kamro, kjer je bila, vsaj tako so ji pravili, spalnica gospodarjev.

Nasproti hiše pa je bil prostor, ki so mu rekli cimer.

Zraven cimra je bila špajza. Vsi gotovo veste, da je to nemška popačenka in pomeni shrambo. V shrambi je bilo vedno najrazličnejših dišav; od mesa do lepo zapečenega domačega kruha.

Po sredi hiše je tekla velika veža. In ko si šel naravnost po tej veži, ne na desno in ne na levo, si prišel skozi vrata v črno kuhinjo. To naj bi bil pravzaprav najznamenitejši del hiše. V kuhinji je bilo veliko ognjišče, velik zidan štedilnik, v enem kotu je navadno stal svinjski kotel, v katerem so kuhali za prašiče, potem velik kamnit lijak, pod stropom se je sušilo meso. Kuhinji pa so zato pravili črna kuhinja, ker, ko so kuhali nad ognjiščem, so imele saje prosto pot in so se prijele po celi kuhinji. Večkrat so jih ometali, vendar je bilo takoj vse spet črno. Tako je kuhinja postala črna, svetlobo sta ji dajali le dve okni in pa seveda ogenj na ognjišču.

Na podstrešju je bil prostor, imenovan kašča. Vanj so spravljali žito.

Nasproti kašči je bil še en prostor, podstrešna soba, v kateri je bila manjša peč. Ta prostor so uporabljali kot spalnico, zraven pa so imeli še kot nekakšno shrambo. Danes je v tem prostoru, ki se je še najbolj ohranil, velik koš, dva retri /neke vrste sito, ki so ga uporabljali, da so spravili pleve od zrnja/ in nekaj sekir.

Pod hišo pa sta bila še dva prostora - veliki in mali mlin. V velikem mlinu so bili trije kamni za moko in pa kamen za ješprenj, v malem mlinu pa je bil kamen za mletje svinjske oboje in pa stope. Stope so bile za mletje kaše.

Zraven hiše ali mlina je bila manjša stavbica, centrala. V njej je bil tok le za to hišo.

Nasproti hiše je nekoč stala stara "štala", leta 1889 pa so jo prenovili in obnovili in tako stoji še danes.

V mlin pa so vozili mlet kmetje iz okoliških vasi; iz Zvirč, Kovorja, Križev, Brega, Pristave, Sebenj, Senična... skratka vsa okolica.

V Mlinarjevi hiši sta se rodila dva pomembna moža. Prvi, sedaj že pokojni, je nadškof in metropolit dr. Jože Pogačnik. Drugi pa je slavist, prof. dr. Jože Pogačnik.

Romana Bitenc, 8.b

Od rok do ust je dolga pot.

Brez gnoja ni loja.

Brez potu ni medu.

PEKA KRUHA

Peka kruha je bil svečan dogodek. Gospodinja je pripravila okoli 15 kilogramov moke. V mentrgi je z vodo, kvasom in soljo umesila testo. Testo je pokrila in ga pustila vzhajati približno dve uri. Medtem ko je testo vzhajalo, je gospodinja zekurila v krušni peči. Vzhajano testo je razdelila po peharjih in pokrila s prtički in pustila še eno uro vzhajati. V tem času je pripravila krušno peč. Razgrebla je žerjavico, da je bila peč čim bolj enakomerno segreta. Nato je z grebljico odstranila ostanke drv in pometla peč z metlico, ki jo je pomočila v mrzli vodi. Sledilo je pomembno opravilo. Vzhajane hlebce je gospodinja z loparjem razporejala po peči. Na loparju je hlebec pomazala z rumenjacom ali vodo in ga narezala z nožem. Pri tem je zelo hitela, da se peč ne bi prehitro ohladila. Ko so bili hlebci v peči, so brž zaprli vrata peči. Kruh se je pekkel približno uro in pol. Če ni bila peč dovolj vroča, še dalj časa.

Ko je bil kruh pečen, ga je zložila na mizo in pokrila s prtom. Dobro pečen kruh je moral imeti lepo rumeno zapečeno skorjo.

V kmečkih hišah so napekli kruha za cel teden.

Peter Gabor, 6.d

Dobra beseda je kot kos kruha.

Prazen žakelj ne stoji pokonci.

Dan je kratek, a leto je vseeno dolgo.

O ŠOLI V VASI KOVOR

Kovorska šola ima zanimivo kroniko. Pisati jo je začel že učitelj Mihael Debelak. Prvo šolsko leto ima datum: 13. september 1894. Učitelj Mihael Debelak omenja v svoji kroniki, da je 1856 kovorsko mladino v branju in pisanju poučeval kaplan. Od tega časa do 1888 ni bilo nikakršnega pouka. Leta 1888 pa je začel poučevati župnik Lorenc Kristofič. In sicer 3 do 10 ur na teden. K pouku je hodilo na leto od 40 do 50 učencev. Šola je bila do leta 1893 v župnijskem dvorcu.

Novo dozidano šolo so odprli 3. oktobra 1893. Šolcobveznih otrok je bilo: 59 učencev in 68 učenk.

Učitelj Mihael Debelak je pisal šolsko kroniko do leta 1902.

V šolskem letu 1902/03 začne v kovorski šoli poučevati učitelj Grčanič - ime v kroniki ni čitljivo.

Leta 1906 dobi Kovor drugega učitelja. Ta je bil Pavel Lavrič. In sicer do leta 1916.

Eno šolsko leto: 1916/17 je bila šolski vodja Ana Schiffrerjeva.

V šolskem letu 1917/18 pa je prišel v Kovor za šolskega vodjo učitelj Josip Bertoncelj. Ta imenitni učitelj je vse svoje moči razdal kovorskim otrokom do upokojitve v letu 1947/48.

Spremljal je rast in pad kovorskih otrok in odraslih od 9. februarja 1918 do 15. januarja 1948; celih 30 let. O svojem delu, o vaščanih, o pretresljivih dogodkih med drugo svetovno vojno je pisal odlično kroniko.

Iz šolske kronike v Kovorju

HUDO

Na Hudem je bilo od nekdaj deset hiš:
pr' Princ, pr' Volbenk, pr' Bank, pr' Ahc, pr' Okanc, pr' Psnak,
pr' Rožič, pr' Žamarj, pr' Kajžarj, pr' Zazk.

Starost starejših hiš je od 200 do 300 let. Pred vojno so se domači preživljali s kmetijstvom. Danes je poglavitna panoga še zmerom kmetijstvo. Poleg tega pa še obrt in služba. Hiše so kmečke in v njih ni bilo nobene obrti.

Pri Ahcu, Psnaku, Okancu, Žamarju in Rožiču so ohranjene stare hiše.

Primož Rožič, 7.c

Portal in okenski okvirji iz zelenega perasekega kamna
Pri Ahcu na Hudem

Kamnit portal in železna vrata Žomarjeve hiše na Hudem

NA BREZJAH PRI TRŽIČU

Brezje, majhna vasica pod Dobrčo, se večidel preživlja s kmetijstvom. Ukvarjajo se bolj z živinorejo kot pa s poljedelstvom, saj zanj ni ugodnih pogojev, ker prevladuje hribovit svet. Tu je dosti pašnikov in travnikov, le nekaj pa je njiv, na katerih pridelujejo predvsem pšenico, koruzo in krompir.

Tudi pred vojno je bila na tem prostoru razvita živinoreja. Tu so bile kmetije, ki so se ukvarjale s to panogo kmetijstva. V zgornjem delu so bili manjši kmetje, imeli so eno ali dve kravi in konja ali vola. Takšnim kmetom so rekli tudi bajtarji. Med njimi so bili Mihčevi, kjer so se pisali Valjavec, pri Štularju s priimkom Miklavčič, pri Tajčarju - Rozman - in pri Mežnarju - Grohar. Kmetije z večjim premoženjem pa so imele šest do deset krav, nekaj prašičev ter konjsko vprego. To so bili pri Miklavu in Dolžanu s priimkom Frantar, pri Jakcu in Šuštarju - Valjavec, pri Bavantku in Jugovcu - Šlibar, pri Slamniku - Dežman, pri Benedku - Ribnikar, pri Čežarju - Tratnik, pri Kovariču - Frelj, pri Markovcu - Kokalj, pri Matičku - Cvsenik, pri Nemcu - Meglič, pri Irinu - Pretnar, pri Mavčku - Langus, pri knezu - Kralj in pri Pratkarju - Švab. Bila pa je še ena od večjih kmetij in gostilna pri Podmetu, s priimkom Bodlaj. Tako premožnejše kot skromnejše domačije pa so povezovalle strune iste misli, in to ročno delo. Med vojno je nekaj kmetij tudi propadlo in nekaj je bilo prodanih. Tako danes ni več Bavantkove, ene od večjih kmetij, od severnih bajtarjev pa je ostala le Mihčeva. Kmetije, ki so ostale, so obdržale tudi enako domače ime, spremenilo se je le pri Čežarju, s priimkom Cesar, pri Kovariču - Frelj, pri Šuštarju se je kmetija preselila in se sedaj pišejo Kokalj, pri Mavčkovih - Grohar, pri Pratkarju pa so kmetijo prodali, kupila jo je Slamnikova družina in tako se tudi tu pišejo Dežman.

Ena od vidnejših sprememb pa je tudi, da v današnjih časih ljudje hodijo na delo in s tem pomagajo domačemu zaslužku, pred vojno pa so zaslužek ustvarjali le z delom na kmetiji.

Z veseljem lahko povem še to, da v naši domači vasi kmetijstvo ne propada tako hitro kot v nekaterih drugih predelih po svetu.

Črna kuhinja pri Čezarju na Brezjah

Krave v velbonem Čezarjevem hlevu

PRIPOVED ŠUŠTARJEVE MAME IZ LEŠ

Justina Avsenik /Šuštarjeva mama/ se je rodila leta 1903 v Lešah Kocjanovim /pri Korenu/, kjer je bilo pet otrok. Preživljali so se s kmetijstvom in živeli zelo skromno.

Njen oče pa je znal izdelovati tudi pipe in čedre, razne okrasne predmete iz lesa /križe, paternuštre/ pa celo stensko aro je napravil. Njena mati je nesla pipe in čedre na trg prodajat, včasih celo v Kranj.

Sestra Suštarjeve mame Francka Kocjan pa je bila babica in je pomagala pri rojstvu otrok v Lešah in v okoliških vaseh. Včasih so vse ženske rodile doma. Otrok je bilo več, skoraj vse družine so bile številne. Veliko otrok je pomrlo, ker zdravstvo še ni bilo tako razvito kot danes.

Justina se je poročila k Suštarju, kjer je bilo premalo zemlje, da bi lahko preživljali številno družino. Njen oče je bil mizar in je veliko delal drugod. Suštarjeva mama pa je skrbela za otroke, delala na polju, pa tudi kaj zašila, saj je bila izučena šivilja. Sešila je tudi veliko "kovtrov" /prešitih odev/, in to vse ročno.

Tudi delo na polju je bilo včasih težje kot danes, ker ni bilo strojev. Njiv je bilo več. Doma so pridelovali žita, krompir, korenje, peso, repo in vso zelenjavo. Žita so dali v mlin, saj so bili v Lešah kar trije mlini. Ker je bilo več njiv in niso poznali umetnih gnojil, jim je primanjkovalo sena, zato so hodili kosit na Dobrodo /Seča/, seno pa so na bremenih spravljali v dolino.

Gospodinjstvo je bilo tudi drugačno, saj ni bilo elektrike, vode v hiši in gospodinjskih pripomočkov. Kruh so pekli doma v peči. Pa tudi kuhali so v peči. Prali pa so v potoku Lešanščica. Hrana je bila drugačna - domača, veliko so kuhali žgance, kašo, repo, zelje in polento.

Suštarjeva mama in njen mož sta kupila staro hišo in gospodarsko poslopje pri sosedu - Gontjovo /zgrajena leta 1719/, ker so tisti ljudje odšli v Ameriko.

Šuštorjeva hiša v Lešah je najstarejša (nenaseljena)

MLINI V HUDEM GRABNU IN LEŠAH

V Hudem grabnu je samo en mlin, v Lešah pa kar trije. V Hudem grabnu se je v mlinu po domače reklo V mlinu, v Lešah pa Zgornji mlin, Srednji mlin in Spodnji mlin.

V vseh mlinih so mleli ječmen, pšenico, rž, koruzo, ajdo, oves pa bolj malo. Vsi so bili na vodni pogon. Imeli so lesene rake, po katerih je tekla voda, usmerjena na leseno kolo, ki je poganjalo mlin. V Hudem grabnu sta bila dva kamna, v Zgornjem mlinu v Lešah štirje, v Srednjem in Spodnjem pa dva kamna.

Kmetje so pripeljali žito, ki ga je mlinar dal na čistilno pripravo, da se je očistilo. Nato je nanosil žito v korita, od koder je padalo na mlinska kamna. Od teh dveh kamnov se je zgornji vrtel in drobil žito, ki je letelo po koritih na sita in tako je pridobival moko iz raznega žita.

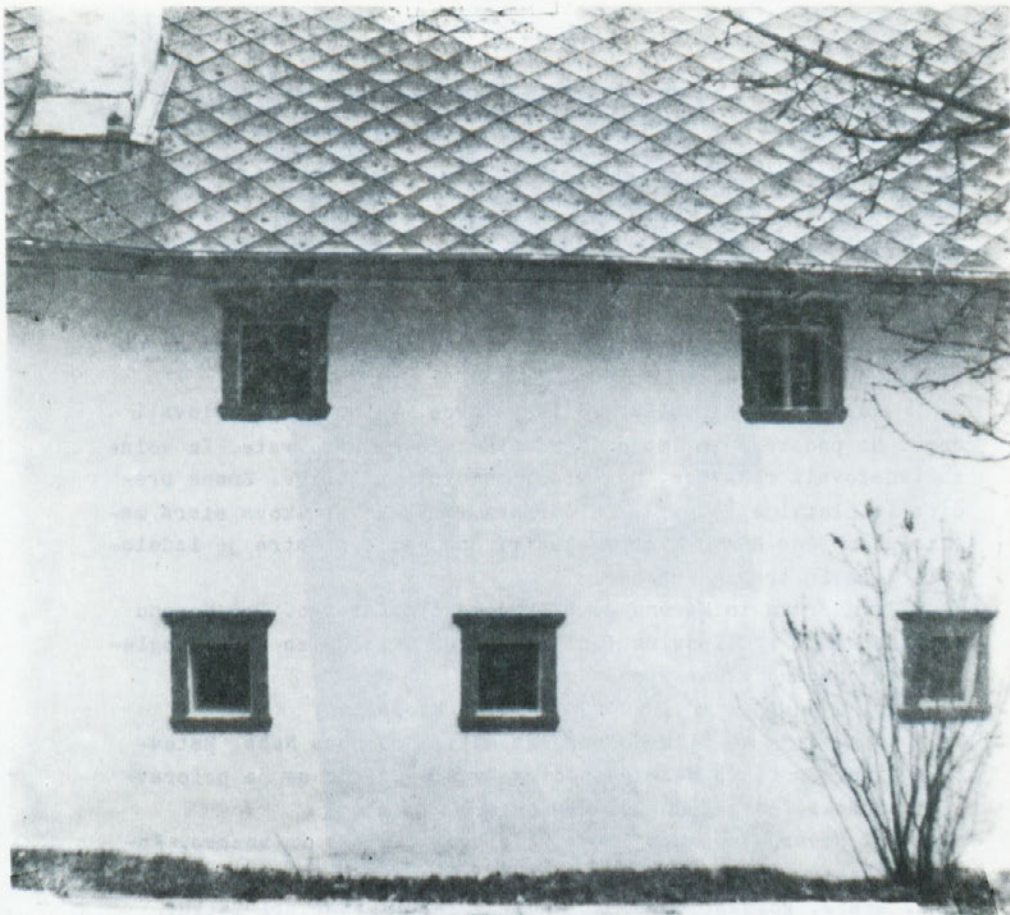
Moka je bila označena po kvaliteti tako, kot je še danes. Žita so pripeljali iz raznih krajev.

Mlinarja so ljudje plačevali z moko ali z denarjem. Najraje je vzel tisto, kar mu je manjkalo. Vedno pa je sam povedal, s čim naj poplačajo.

V mlinih so mleli še kašo in ješprenj. Pri tem so uporabljali stope. Kašo so mleli iz prosa, ješprenj pa iz ječmena. Stope so naredili iz debelega kosa lesa, v katerega so izdolbli luknjo.

Pripovedovala sta mi Štefka in Janez Avsenek.

Marija Razinger, 6.a

Sprednja stran kmečke hiše v Lešah, zanimiva okna -
srednji mlin

OBRTI V LEŠAH

Okrog Leš ni bilo dovolj zemlje, da bi lahko živeli samo od kmetovanja. Težko je bilo življenje bajtarjev in kajžarjev. Pri-ložnostni zaslužek so imeli od kuhanja oglja, žganja apna, po-diranja lesa. Nekateri so delali tudi na cesti in železnici.

Razvita pa je bila tudi obrt, za domače potrebe in za pro-dajo. Domača imena Šlosar, Šuštar, Žnidar, Rodar, Šnajcar so na-stala po oorteh.

Skoraj pri vseh hišah so imeli ovce. Volno so predelovali doma. Na podstrešjih imajo še zdaj krtače in kolovrate. Iz volne so izdelovali rokavice, nogavice, telovnike, jopice. Znale pre-dice in pletilje so bile: Žnidarjeva mati, Maternikova stara ma-ti, Pušavnična Reza, Milačeva mati. Šnajcarjeva Katra je izdelo-vala lepe in trpežne opanke.

Pri Narčku in Korenu je bilo doma pipičarstvo. Pri Korenu so izdelovali iz lipovine tudi žličnike, okvirje za slike, ogle-dala in nabožne stenske podobe.

Pri Cvenkljnu in Žnidarju je bilo krojaštvo. Cenjene šivilje so bile Šuštarjeva mati, Špornova Neža, Matev-ževa Mina. Špornova Neža je hodila "v štero". Ko se je priprav-ljala poroka, je več dni šivala balo.

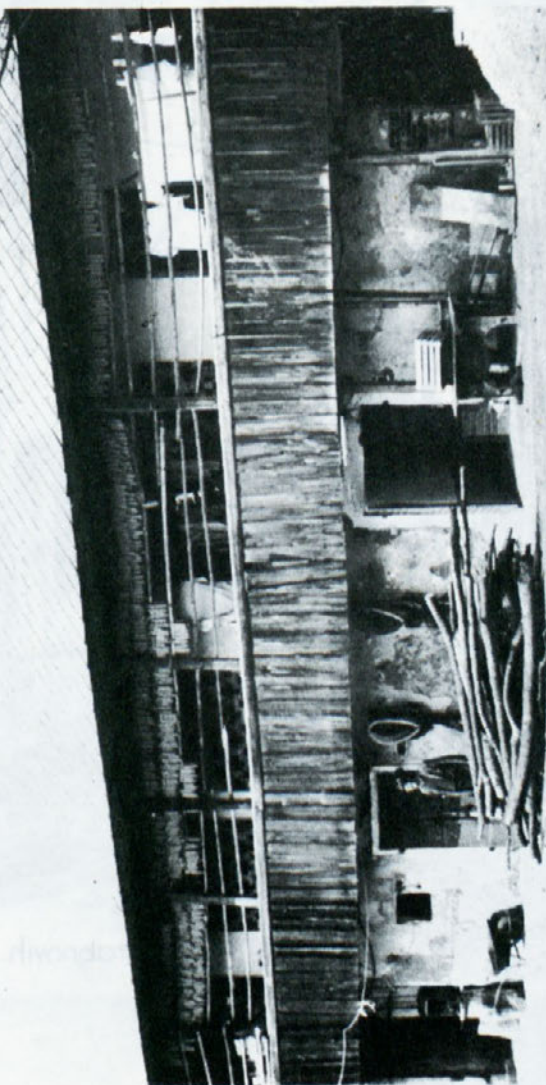
Pri Rodarju so nekaj časa izdelovali kolesa in vozove. Ko-vač je vozove okoval, popravljaj poljsko orodje in podkoval ži-vino. Škafar, golide, čebre in kadi je delal sodar pri Batku.

Tudi pohištvo so znali narediti v Lešah. Vozarili so pri Mihi, Martonu in Šuštarju.

Razvoj čevljarstva v Tržiču je vplival na čev-ljarstvo. Delali so na domovih za tovarno ali za privatnega moj-stra. V nekaterih hišah so delali vsi družinski člani. Čevljar-stvo je bilo pri Mihi, Narčku, Samorešneku, Cvenkljnu, Rodarju, Šnajcarju.

Voda Lešanščica je poganjala mline in žage. Rake so podrte. Stojijo pa še domačije Spodnji mlin, Zgornji mlin in Srednji mlin. Meljejo nič več.

Saša Bogataj in
Suzana Smolej, 8.a

Mobijevo gospodarsko poslopje v Lešah

Del gospodarskega postopja pri Grabnovih v Lešah,
pred hlevom.

Borštnarjeva gospodinja z jerbasom

Pred Grabnovo hišo v Lešah, zanimiva okna v nadstropju
in portal

Pri Ščakovih v Lešah, lepo ohranjena preprosta
kmečka hiša

V kmečkih hišah pogosto vidimo fotografije domačih

Južni del Justinove hiše v Palovičah, zanimivi so iz kamna klesani okvirji oken.

VISOČE

Kmečke peči imajo v šestih hišah naše vasi.

Ob kmečki peči je klop, na kateri so se včasih stisnili otroci pa tudi stare mame in očetje. Na vrhu peči so bile ponavadi "deke", z njimi so se pokrili, če v peči ni gorelo.

V kmečki peči so pekli kruh, za praznike pa tudi potico.

Doma smo imeli zelo staro kmečko skrinjo, z letnico 1804. Na njej so bile narisane rože in zelo lepi šopki. V skrinji smo imeli pšenico in koruzo.

In kaj smo jedli ob praznikih in delovnih dneh?

Ob praznikih smo imeli meso, včasih tudi za nedeljo. Ob navadnih dneh pa žgonce, zelje, obaro s krompirjem, sok. Za veliko noč smo jedli meso, potico ali "šarkelj", prekajen želodec, šunko, jajca in hren, pomešan z jabolki.

Kadar je mati pekla štruklje ali potico, so otroci jedli še toplo, ker so si tako želeli jedi.

Ob velikih praznikih so bili ljudje večinoma doma. Za novo leto so prirejali zabave. Zbrali so se v eni od hiš in plesali. Imeli so godca, ki je ponavadi igral na orglice; če pa je imel harmoniko, pa nanjo. Ostali pa so peli in plesali. Take zabave so se zavlekle tudi pozno v noč.

Pripovedoval mi je Franc Veternik z Visoč.

Karla Smolej, 7.c

O ŠRANGI MOJIMA STARIMA STARŠEMA

Ko sta se ata in mama poročila, so tudi šrangali.

Ženin je s prišami, ljudskimi godci z vozom, imenovali so ga lajterbogen, prišel po nevesto. Najprej je prišla iz hiše stara ženska, ki ni bila prava, a vseeno je ženina objemala, kot da bi bil njen. Nato je odšla v hišo in hitro so zopet zaprli vrata. Čez čas so iz hiše porinili še slamnato nevesto. Tudi s to ni bil zadovoljen. Prosil je, naj mu dajo pravo nevesto. In končno jo je dobil. Skupaj so odšli v kuhinjo, kjer jim je nevestina mati postregla. Ko so se najedli, so se odpeljali k poroki. Po kratki vožnji pa so se morali ustaviti. Sredi ceste je bil postavljen valik in debel hlod. To so naredili vaščani, ker ženin nevesto pelje v drugi kraj k sebi. Po dolgem prerekanju so priče morale plačati določeno vsoto denarja in potem so šele lahko odšli naprej. Ta navada je šranga.

Najprej so odšli na civilno poroko, nato še na cerkveno. Kosili so v gostilni, zvečer pa so praznovali pri ženinu pozno v noč.

Marija Razinger, 6.a

Več kadar ima, manj rad da.

Edrav siromak je srečnejši od bolnega bogatina.

Na med se muhe love, na sladke besede ljudje.

SVATBA

Dan pred poroko so prišli po nevestino balo. ko so naložili voz, so pognali konje, a nikamor ni šlo. Vsi so se trudili in potiskali voz, a ni nič pomagalo. Vsi so iskali, kaj je narobe. Končno so se le spomnili, da manjka „peto kolo“. To je bil velik hleb kruha. „Peto kolo“ so dobro skrili na voz, da jim ga ne bi kdo izmaknil, ker bi bila to velika sramota za starešino, ki je vozil balo. Med glasnim vriskanjem so balo peljali na ženin dom. Balo je sestavljalo: pohištvo, posteljnina, posoda, nekaj živeža in kaka žival, privezana ob voz.

Na poti so jim šrangali. Čez cesto so postavili hlode. Sredi ceste je bila miza, na njej kozarci in pijača. Čakanje na svate je bila prijetna zabava. Ko so zagledali voz z balo, so začeli naglo sekati, žagati sredi ceste. Spremljevalci bale so si morali kupiti prosto pot. Cena je bila navadno visoko postavljena, vendar so šrangarji navadno popustili.

Ponekod so prišli fantje zvečer pred poroko po „tolar“, ki jim ga je moral dati ženin za nevesto. Čim večje doto je imela nevesta, večji je bil „tolar“. Na dan poroke so se zbrali na ženinovem domu svatje, ki jih je povabil ženin, na nevestinem domu pa njeni povabljeni. Nato so šli svatje z ženinom in starešino po nevesto. Ko so prišli do nevestinega doma, so jim zaprli vrata. Začeli so se pogajati za nevesto. Čez čas so se odprla vrata in ven so potisnili „nevesto“, navadno kakšno starejšo našemljeno žensko. Ko so ugotovili, da ni prava, so hoteli v hišo, toda vrata so bila zaprta. Pogajanja so se nadaljevala. Končno so le pripeljali pravo nevesto. Vsi svatje so se odpeljali na poroko, navadno na okrašenih vozovih. Po poroki so svatbo nadaljevali še kak dan, odvisno od premoženja staršev.

Matej Razinger in
Uroš Lampič, 6.d

O PUSTU

V vsakem kraju imajo ljudje svoje navade in običaje, ki se ohranjajo že več stoletij.

Med njimi je bil pogost in priljubljen običaj tudi pust. Praznovali so ga vsako leto, tako še danes.

Včasih je bil ta običaj čisto nekaj posebnega.

Že nekaj dni pred pustom so se otroci iz vasi pripravljali nanj. Izdelovali so maske iz lesa ali kakšne podobne snovi. Posebej so iz slame naredili moža - Pusta.

Zvezali so dve dolgi palici. Nanjo so privezali šope slame. Nekaj slame so morali spretno zvezati skupaj. To so namestili za glavo. Nazadnje so zbrali nekaj starih raztrganih cunj. Seveda ni smel manjkati tudi preluknjan klobuk. Nato so Pusta oblekli.

Ko je napočil čas dogodka, so se otroci pa tudi starejši ljudje zbrali, se oblekli v različne maskare ter s Pustom hodili po vasi ter s truščem preganjali zimo.

Po zabavi so Pusta odnesli na polje. Okrog njega so nanosili slamo. Zažgali so ga in Pust je svečano gorel, ljudje pa so se veselili, vriskali so od veselja, saj so vedeli, da bo pomlad kmalu posijala na njihova polja.

Ta običaj praznujemo še danes, vendar ne v takem slogu kot nekoč.

O tem običaju mi je pripovedoval oče.

Polona Zupan, 6.a

Od šale glava ne boli.

Cilj je

KRST

Nekdaj so rojevale kmečke ženske kar doma. Poklicali so babico, ki je pomagala ženi in otroku. Babica je bila spoštovana ženska v vasi.

Otroka so nesli k krstu knalu po rojstvu. Izbrali so botre. To so bili sorodniki ali pa tudi ne. Navadno so iskali bolj imenitne botre. Otroka je nesla babica. Pokrit je bil s posebnim krstnim prtom. S sabo so vzeli kos kruha in denar, ki so ga dali prvemu, ki so ga srečali. Kruh je človeku pomenil hrano, denar pa bogastvo.

Do krstu je bila doma pojedina.

Uroš Lampič, 6.d

Usode ni – svoja usoda si ti.

Kar sebi ne želim, drugim ne naredim.

Cilj je eden, cest tisočero.

Kdor pametno živi, dolgo živi.

Vsak človek je vreden lepe besede.

Smehljaj je okros človeka.

KOŠNJA

Včasih še ni bilo kmetijskih strojev kot danes. Zato so se zbrali najboljši kosci iz vasi in šli kosit, ko se je že lelo zdanilo. S seboj so vzeli nabrušene kose, oselnike in osle, da so jih sproti brusili. Vedno pa je gospodar s seboj prinesel domače žganje. Včasih so tudi tekmovali, kdo bo hitreje pokosil določen del travnika. To delo je zelo naporno, a so vedno zmogli. Ko je prišel čas za zajtrk, so gospodinje prinesle prave kmečke dobrote: zabeljene žgance s kislim mlekom ali kot so ga imenovali posirjeno mleko. Nato so v senci malo posedli, se ohladili, nakar je bilo treba travo iz senčne lege spraviti na sonce. Nato je prišlo na vrsto grabljenje. Za to delo so bile navadno gospodinje. Trvi dan so večkrat pograbili v ograbke in obrnili, da se je seno dobro posušilo. Drugi dan pa so z lesenimi vilami naložili na vozove. Če pa je nenadoma prišla nevihta, pa so seno spravili v kupe. Suho seno so peljali na pod - na skedenj.

Danes je to delo čisto drugačno, ker imamo različne stroje.

Marija Razinger, 6.a

Veliko grmenja, malo dežja.

Boljša skleda zelja z ljubeznijo, kakor pitan vol s sovraštvom.

Lenoba počasi hodi, zato jo revščina hitro dohaja.

STEZICE so glasilo učencev
Osnovne šole heroja Bračiča
Tržič

Ureja jo ga člani literarno novinarskega krožka.

Uredniški odbor:

Alenka Mravlje, 8.b, Marjana Laibacher, 8.b, Andreja Blažič, 8.b,
Saša Bogataj, 8.a, Suzana Smolej, 8.a, Vesna Tišler, 8.a, Jasna
Jerman, 8.a, Barbara Lukanc, 8.a, Simona Papler, 7.c, Saša Bod-
laj, 7.c, Polona Bertonec, 7.c, Karla Smolej, 7.c, Beti Kuhar,
7.b, Karmen Triller, 7.a, Maja Berlogar, 7.a, Katja Švegelj, 7.a,
Gregor Ahačič, 6.a, Katarina Remškar, 7.a, Marija Razinger, 6.a

Fotografije so izdelali člani fotokrožka:

Matjaž Smolej, 7.a, Matjaž Roblek, 7.b, Jure Meglič, 5.c
pod vodstvom Staneta Perka.

Gradivo so zbrali učenci pod mentorstvom Fanike Gros in Jožice
Koder.

Pregovori so iz zbranih pregovorov Dorce Kraljeve.

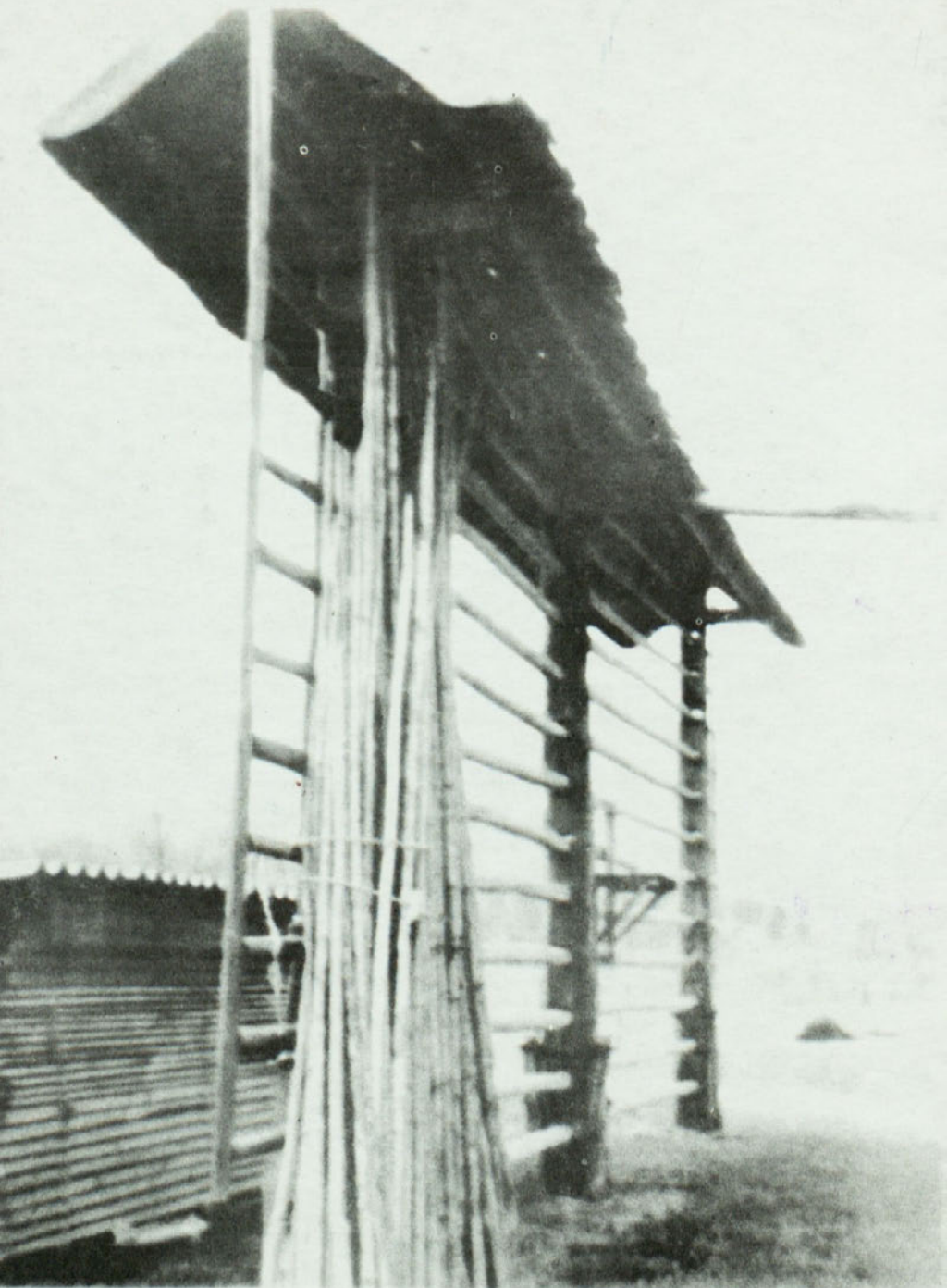
Mentorji glasila Stezice:

Jožica Koder, Majda Rozman, Maca Štumpf in akad. slikar Kamilo
Legat

Tipkala: Norka Slapar

Tiskali v tiskarni Tovarne obutve PEKO Tržič
300 izvodov

V maju 1987

Kozolec na kovorskem polju